

คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร

People's quality of life in relation to community attachment in Bangkok Area

อัญชลี นรินทร^{1*} กนก เพ่งจินดา²

Anchalee Narintorn^{1*} Kanok Pengjinda²

Article Info:

Received: February 28, 2022

Revised: June 24, 2022

Accepted: June 26, 2022

^{1,2}หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต
ถนนลาดพร้าว แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240

^{1,2} Master of Public Administration, Graduate School, Rattana Bundit University
Ladprao Road, Klongchan, Bangkok 10240, Thailand

*Corresponding author. Email: anchalee_n@rbac.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และระดับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร โดยเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยในชุมชนกรุงเทพมหานคร 400 คน จากการกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของยามาเน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม และการสุ่มแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบถึงความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .8531 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที การวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบเชิงซ้อน และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในชุมชนกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสุขภาพร่างกาย และด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับปานกลาง ระดับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นอัตลักษณ์ ด้านสถานที่ ด้านความรักในชุมชน และด้านการทำหน้าที่อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนประชาชนในชุมชนที่มีสถานภาพ อาชีพ และชุมชนที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าความสัมพันธ์ (r) = 0.61)

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต ความผูกพันต่อชุมชน

Abstract

This research aimed to study the level of quality of people's lives and the level of commitment toward the society in Bangkok, to compare the people's commitment toward the society categorized according to personal factors in Bangkok, and to study the relationship between the quality of people's lives related to the commitment toward the society in Bangkok. This study was quantitative research. The samples were 400 people living in the society in Bangkok, specifying samples with the Yamane formula at the 95 percent confidence level, and there was a 5 percent sampling error. The research applied Multi-stage Sampling: cluster random and simple random samplings were used. The instrument was the questionnaires that had been checked for content validity from the experts with an IOC value of 1, and the reliability of the whole questionnaire was .8531. The statistics for data analysis were mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, multiple comparisons, and Pearson Correlation analysis. The findings revealed that the quality of people's lives living in Bangkok's society was at a high level. When considering each side, the physical health and the social relationship were found at a high level. The mental and the environment were at a moderate level. Overall, the level of opinion about the commitment toward the society was high. However, when considering each side, the identity, venue, love in the society, and operation were found at a high level, and social relationship was moderate. There were statistically significant variations in the degree of commitment to the society among Bangkok residents with regard to gender, age, the size of the family, education levels, and average monthly income at a significant level of .05. There were no disparities in the amount of commitment to the society among the people in the society, regardless of their rank, employment, or place of residence. The relationship between the quality of people's lives and commitment toward the society in Bangkok was a medium level (relation rate $(r) = 0.61$)

Keywords: quality of life; commitment toward the society

บทนำ

จากกระแสโลกที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเทศไทยเล็งเห็นถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับประชาชนคนไทย เมื่อพิจารณาบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่ภาครัฐมีการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2560 (Constitution of the Kingdom of Thailand, 2017) ที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการวางรากฐานให้ประชาชนคนไทยเป็นคนที่มีสมบูรณ์มีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณภาพที่ดี ครอบครัวยุติธรรมและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งคนและชุมชนก็เป็นอีกกลไกหนึ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ซึ่งการศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อชุมชนนั้น ทำให้ได้เห็นถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นกับประชาชนคนไทย จึงต้องมีการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อที่จะนำไปสู่แนวทางในการพัฒนา ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ที่ระบุถึงแนวทางการพัฒนาบนพื้นฐานของการให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” จึงต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้นให้คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้และความสามารถเพิ่มขึ้น รวมทั้งให้สถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศเพิ่มขึ้น (Ishao, 2019)

เห็นได้จากงานวิจัยที่นำแบบของคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก ชุดย่อฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ทั้ง 4 ด้านมาใช้ ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพร่างกาย (physical domain) 2) ด้านจิตใจ (psychological domain) 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social relationship domain) และ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม (environmental domain) แต่การที่มนุษย์จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้น ย่อมต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตซึ่งปัจจัยที่มีความสำคัญที่เป็นองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตนั้นจะต้องมีปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยมและจิตใจด้วย (Khokma, & Ratchatapibhunphob, 2020)

แต่หากจะกล่าวถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต ก็นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนาได้ ทั้งในส่วนบุคคล ครอบครัว ชุมชน ซึ่งต้องมีการพัฒนาในด้านร่างกายและจิตใจ รู้จักบริหารตนเอง การเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น มีอาชีพและรายได้ที่พอเพียงต่อการดำรงชีวิต ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมก็จะลดน้อยลง เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหามลภาวะ และปัญหาครอบครัว เป็นต้น ซึ่งแต่ละประเทศได้มีความพยายามในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้ประชาชนทุกคนในสังคม กินดีอยู่ดี และมีความสุข (Ishao, 2019) ในช่วงที่มีการพัฒนาชุมชนของตนให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่ โดยพยายามอาศัยปัจจัยหลายประการเข้ามาช่วยในการพัฒนาชุมชนเพื่อให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นับเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อชุมชน ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงออกของประชาชน เปรียบเสมือนสิ่งที่ยึดให้ประชาชนในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และมีความสุข ความผูกพันต่อชุมชนเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของชุมชนที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาความรู้สึกและพฤติกรรมของประชาชน เพื่อให้เกิดความรักและหวงแหนหรือเสียสละ ประชาชนที่มีความผูกพันต่อชุมชนพร้อมที่จะเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาชุมชน อันจะทำให้

คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน/ อัญชลี นรินทร* กนก เฟ่งจินดา, น. 44-59.

ให้ประชาชนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน พร้อมทั้งจะทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ในปัจจุบันนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนกรุงเทพมหานคร ต้องเผชิญกับสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่ อันทำให้เกิดผลกระทบต่อแบบแผนการดำเนินชีวิตของประชาชน และชุมชน จะเห็นได้ว่าประชาชนและชุมชนมีลักษณะหลากหลายยิ่งขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นดังกล่าวนี้อาจส่งผลกระทบต่อชีวิตประชาชนในชุมชนสันคลอนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคุณภาพชีวิตและความผูกพันต่อชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับความผูกพันต่อชุมชน เห็นได้จากงานวิจัยของ ญาตินันท์ โคกมา และพิชิต รัชตพิบูลภพ (Khokma, & Ratchatapibhunphob, 2020) ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลางในทิศทางเดียวกันเชิงบวก

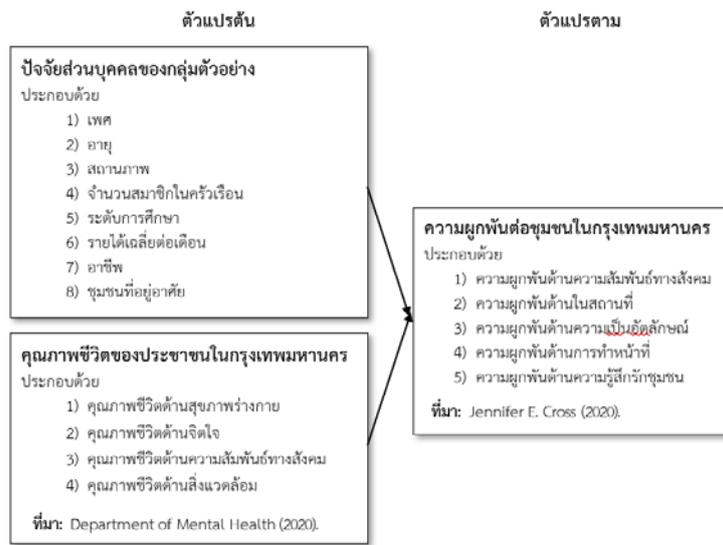
ด้วยบริบทดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งอาศัยอยู่ใกล้พื้นที่ชุมชนหนึ่งในกรุงเทพมหานคร และตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสังคมและประเทศได้ เช่น ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ การแพร่ระบาดของโควิด-19 ความรุนแรงในครอบครัว และปฏิสัมพันธ์ของประชาชนที่มีต่อกันในชุมชนเสื่อมถอยลดน้อยลง เป็นสาเหตุทำให้สนใจศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร และต้องการชี้ให้เห็นถึงแนวทางการเสริมสร้างและพัฒนาชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขต่อไป หรืออาจกล่าวได้ว่าคุณภาพชีวิตของคนกับความผูกพันต่อชุมชนที่อยู่อาศัยมีความสัมพันธ์กัน เพื่อเป็นประโยชน์ในเชิงนโยบายทางสังคมในการสร้างชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และระดับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณภาพชีวิตของประชาชน และความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก
2. ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และชุมชนที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนที่แตกต่างกัน
3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนที่อาศัยในชุมชนกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2562 ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป มีจำนวนทั้งสิ้น 2,007,669 คน (Bureau of Town Planning, Department of Policy and Planning, 2019) จาก 50 เขตชุมชนในกรุงเทพมหานคร มีดังนี้ พระนคร ป้อมปราบศัตรูพ่าย สัมพันธวงศ์ ดุสิต ธนบุรี บางกอกน้อย บางกอกใหญ่ บางพลัด คลองสาน บางซื่อ จตุจักร พญาไท ราชเทวี ดินแดง ห้วยขวาง ปทุมวัน บางรัก สาทร วัฒนา คลองเตย ยานนาวา บางคอแหลม หลักสี่ ดอนเมือง สายไหม บางเขน ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางกะปิ วังทองหลาง คันนายาว สะพานสูง สวนหลวง ประเวศ พระโขนง บางนา คลองสามวา หนองจอก มีนบุรี ลาดกระบัง ตลิ่งชัน ทวีวัฒนา บางแค หนองแขม ภาษีเจริญ ทุ่งครุ บางบอน บางขุนเทียน จอมทอง และราษฎร์บูรณะ

คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน/ อัญชลี นรินทร* กนก เพ็งจินดา, น. 44-59.

โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณตามสูตรของยามานะ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีความคลาดเคลื่อนในการสุ่มร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

N หมายถึง ขนาดของประชากร

e หมายถึง ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (ความเชื่อมั่นอยู่ที่ร้อยละ 95 จะมีความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ร้อยละ 5) $n = \frac{2,007,669}{2,007,669 (.05)^2}$

$$\text{แทนค่าสูตร} \quad n = \frac{2,007,669}{1 + 2,007,669 (.05)^2}$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 400 คน

การสุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม จาก 50 เขตชุมชนในกรุงเทพมหานคร โดยเลือกมาร้อยละ 15 ได้ 8 ชุมชนในกรุงเทพมหานครเพื่อนำมาเป็นตัวอย่าง ได้แก่ บางรัก สาทร ยานนาวา คลองสาน ลาดพร้าว บึงกุ่ม บางกะปิ และวังทองหลาง

ขั้นที่ 2 การสุ่มแบบง่าย โดยวิธีการจับฉลากจาก 8 ชุมชนในกรุงเทพมหานครที่ได้ในขั้นที่ 1 โดยเก็บตัวอย่างชุมชนละ 50 คน ให้ได้ครบตามจำนวนที่ระบุไว้

ขั้นที่ 3 การสุ่มแบบสะดวก เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจาก 8 ชุมชน ให้ได้ตามจำนวนที่ระบุไว้ รวมจำนวน 400 คน

ตารางที่ 1

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของชุมชนในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2562

เขตชุมชนในกรุงเทพมหานคร	ประชากร	ตัวอย่าง
บางรัก	10,848	50
สาทร	32,881	50
ยานนาวา	15,418	50
คลองสาน	24,173	50
ลาดพร้าว	41,634	50
บึงกุ่ม	34,693	50
บางกะปิ	30,008	50
วังทองหลาง	18,247	50
รวม	207,902	400

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม (questionnaires) ที่แบ่งออก 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน อาชีพ และชุมชนที่อยู่อาศัยโดยคำถามมีลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ประกอบด้วย ด้านสุขภาพร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม โดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 3 ความผูกพันต่อชุมชน ประกอบด้วย ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสถานที่ ด้านความเป็นอัตลักษณ์ ด้านการทำหน้าที่ และด้านความรู้สึกรักชุมชน โดยคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ในตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มีเกณฑ์ในการแบ่งคะแนนดังนี้

5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มากที่สุด

4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก

3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การแปลผลค่าเฉลี่ย โดยกำหนดช่วงคะแนนจากสูตร ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} = .80 \end{aligned}$$

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย	
4.21-5.00	เป็นจริง	มากที่สุด
3.41-4.20	เป็นจริง	มาก
2.61-3.40	เป็นจริง	ปานกลาง
1.81-2.60	เป็นจริง	น้อย
1.00-1.80	เป็นจริง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ (เพิ่มเติม) เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้าง และพัฒนาเครื่องมือเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และทบทวนวรรณกรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนเพื่อให้ได้ตัวแปร เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาเครื่องมือตามจุดมุ่งหมาย

2) นำแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลก มาเป็นต้นแบบ ในการตั้งข้อคำถามเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3) นำเครื่องมือที่ได้พัฒนาตรวจสอบถึงความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) หรือความเหมาะสมของเนื้อหา ความถูกต้องของภาษา ความครอบคลุม และมีความสอดคล้องตามนิยามของตัวแปร

4) นำเครื่องมือที่ได้พัฒนาขึ้น ทำการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability)

คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน/ อัญชลี นรินทร* กนก เฟ่งจินดา, น. 44-59.

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

การตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิทั้งสามท่าน ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่า IOC เท่ากับ 1 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มทดลอง คือประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนมินบุรี กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในที่นี้เพื่อมิให้เกิดการลำเอียง (bias) และได้หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา $>.50$ (Burns, & Grove, 2001) เพื่อให้ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ที่เป็นเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการที่ยอมรับได้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ พบว่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8531

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยให้ผู้ช่วยนำแบบสอบถามยื่นให้กับตัวแทนแต่ละชุมชนกรุงเทพมหานครเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยในชุมชนดังกล่าว

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัย คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร สามารถแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยจำแนกได้ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้เป็นค่าความถี่ (frequency) แล้วสรุปออกมาเป็นค่าร้อยละ (percentage)

1.2 การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และระดับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร สถิติที่ใช้เป็นค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่ม เพื่อทดสอบสมมติฐาน ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (one-way ANOVA) และการเปรียบเทียบเชิงซ้อน ด้วยการทดสอบรายคู่ โดยใช้ค่าสถิติของ Fisher's least significant difference (LSD)

2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation coefficient)

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชน และความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 1 คุณภาพชีวิตของประชาชน และความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยในชุมชนกรุงเทพมหานคร จากการศึกษา พบว่าประชาชนที่อาศัยในชุมชนกรุงเทพมหานคร มีคุณภาพชีวิตในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.42) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพร่างกาย (ค่าเฉลี่ย 3.79)

ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.78) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 3.11) และด้านสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.02) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษ พบว่า ประชาชนที่อาศัยในชุมชนกรุงเทพมหานคร มีความผูกพันต่อชุมชนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความผูกพันต่อชุมชนอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความเป็นอัตลักษณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.78) ด้านสถานที่ (ค่าเฉลี่ย 3.77) ด้านความรักในชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.71) และด้านการทำหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 3.46) ตามลำดับ ยกเว้น ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีความผูกพันต่อชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.15)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพ อาชีพ และชุมชนที่อยู่อาศัยต่างกันมีระดับความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษา ผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัย โดยได้แยกออกเป็นรายละเอียดดังนี้

1. ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีเพศต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยเพศชายมีระดับความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าเพศหญิง

2. ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีอายุต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's least significant difference (LSD) ได้ผลการทดสอบดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเชิงซ้อนของระดับความผูกพันต่อชุมชนโดยภาพรวม จำแนกตามอายุแบบรายคู่ พบว่า

2.1 ประชาชนที่มีอายุ 25 -30 ปี มีระดับความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 36 -40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ประชาชนที่มีอายุ 31 -35 ปี มีระดับความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 36 - 40 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ประชาชนที่มีอายุ 36 -40 ปี มีระดับความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 41 - 45 ปี, 46 - 50 ปี, 51 - 55 ปี, 56 - 60 ปี และ 60 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ประชาชนที่มีอายุ 41 -45 ปี มีระดับความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าประชาชนที่มีอายุ 46 - 50 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน/ อัญชลี นรินทร* กนก เพ็งจินดา, น. 44-59.

3. ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's least significant difference (LSD) ได้ผลการทดสอบดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเชิงซ้อนของระดับความผูกพันต่อชุมชนภาพรวม จำแนกตามสมาชิกในครอบครัวแบบรายคู่ พบว่า ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีสมาชิกในครอบครัว 5 คนขึ้นไป มีระดับความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน และ 3-4 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's least significant difference (LSD) ได้ผลการทดสอบ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเชิงซ้อนของระดับความผูกพันต่อชุมชนภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษาแบบรายคู่ พบว่า ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระดับความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนำไปเปรียบเทียบเชิงซ้อน (multiple comparison) โดยใช้วิธีทดสอบแบบ Fisher's least significant difference (LSD) ได้ผลการทดสอบดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบเชิงซ้อนของระดับความผูกพันต่อชุมชนภาพรวม จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแบบรายคู่ พบว่า ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีรายได้มากกว่า 35,001 บาท ขึ้นไป มีระดับความผูกพันต่อชุมชนมากกว่าประชาชนที่กลุ่มอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับมาก

จากการวิจัยพบว่า ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร โดยมี ค่า sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ปัจจัยคุณภาพชีวิตของประชาชน มี

ความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.61 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถจำแนกความสัมพันธ์ตามรายชื่อได้ ดังนี้

ปัจจัยด้านสุขภาพร่างกายกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร โดยมีค่า sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ปัจจัยด้านสุขภาพร่างกาย มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.54 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยด้านสุขภาพร่างกายที่ดี จะมีความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานครที่ดี

ปัจจัยด้านจิตใจกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร โดยมี ค่า sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ปัจจัยด้านจิตใจ มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.55 แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยด้านจิตใจที่ดี จะมีความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานครที่ดี

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคมกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร โดยมี ค่า sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.69 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยด้านความสัมพันธ์ทางสังคมที่ดี จะมีความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานครที่ดี

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร โดยมี ค่า Sig. (2-Tailed) เท่ากับ 0.00 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือ ยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) ปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) หมายความว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.66 โดยแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน โดยมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง กล่าวคือ ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่ดี จะมีความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานครที่ดี

สรุปได้ว่า สมมติฐานที่ 1 คุณภาพชีวิตของประชาชน และความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ยอมรับสมมติฐาน สมมติฐานที่ 2 ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพ อาชีพ และชุมชนที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน และสมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

ประชาชนในกรุงเทพมหานครมีความสนใจในเรื่องของคุณภาพชีวิต และความผูกพันต่อความเป็นอยู่กันเป็นจำนวนมาก โดยประชาชนให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านี้เนื่องจากจะต้องใช้ชีวิตอยู่ในสังคมเมืองที่เป็นเมืองหลวง และจะต้องทำงานหรือดำรงชีพอยู่ในสังคมนี้ ซึ่งสามารถเห็นผลได้ จากผลการวิจัยที่พบว่าประชาชนในกรุงเทพมหานคร มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของประชาชนต่อชุมชนในกรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านสุขภาพร่างกายที่ประชาชนให้ความสำคัญเห็นอยู่ในระดับมาก เนื่องจากกรุงเทพมหานครได้ให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกายของประชาชนในพื้นที่ พยายามทำพื้นที่ออกกำลังกายให้กับประชาชนได้มีโอกาสในการพัฒนาสุขภาพกาย และสุขภาพจิตให้ดียิ่งขึ้น เพราะด้วยความที่กรุงเทพมหานครได้เป็นเมืองหลวงที่มีประชาชนเข้ามาอยู่เป็นประชากร ทั้งประชากรหลักและประชากรแฝงเป็นจำนวนมากทำให้เกิดความแออัด แม้ว่าการพัฒนาสุขภาพได้มีการดำเนินงานทั้งการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รวมทั้งการจัดบริการที่มีคุณภาพครอบคลุมทั่วถึงมากขึ้นก็ตาม แต่อัตราการเจ็บป่วยยังมีเพิ่มขึ้น จนทำให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้บริหารได้เล็งเห็นถึงปัญหา และสามารถพัฒนาให้เมืองกรุงเทพมหานคร ในชุมชนทุก ๆ ชุมชน เป็นชุมชนที่น่าอยู่ มีความปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตทั้งทางร่างกายและจิตใจดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาตินันท์ โคกมา และ พิชิต รัชตพิบูลภพ (Khokma, & Ratchatapibhunphob, 2020) ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน อำเภอ น้ำป่าด จังหวัดอุดรธานี และ พบว่าประชาชนอำเภอ น้ำป่าด จังหวัดอุดรธานี มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก และระดับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนอยู่ในระดับมาก ประชาชนอำเภอ น้ำป่าด จังหวัดอุดรธานีที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ มีความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ มีความผูกพันต่อชุมชนแตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทิศทางเดียวกันในเชิงบวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติวงศ์ สาสวด (Saswad, 2017) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดภาคตะวันออก พบว่า 1) ปัจจัยพื้นฐาน ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และปัจจัยด้านความต้องการของผู้สูงอายุมีความสัมพันธ์กัน หากร่างกายป่วยจิตใจก็ป่วยด้วย 2) ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีมาจากครอบครัวที่มีความรักซึ่งกันและกัน ดูแลผู้สูงอายุอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้โดยเฉพาะในด้านอาหารและโภชนาการ และ 3) รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการดูแลผู้สูงอายุ คือ สมาชิกครอบครัวเป็นบุคลากรหลักในการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการดูแลผู้สูงอายุ โดยเน้นสุขภาพของผู้สูงอายุในทุกด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์และจิตวิญญาณ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิณภรณ์ เต็งพานิชกุล (Tengpanichakul, 2019) ศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางแค พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีระดับความผูกพันต่อองค์กรภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเต็มใจและทุ่มเท ในการทำงานเพื่อองค์กร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อองค์กร ส่วนปัจจัยด้านลักษณะงาน และปัจจัยด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ทำให้มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรฝ่ายพัฒนาชุมชน และสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตบางแค ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ส่วนความผูกพันต่อชุมชนใน

กรุงเทพมหานคร พบว่า มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยในด้านอัตลักษณ์ของชุมชนที่กรุงเทพมหานครพยายามสร้างให้เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดเอกลักษณ์ และรักษาภาพลักษณ์ประจำท้องถิ่นในเขตต่าง ๆ ทำให้ประชาชนรักและหวงแหนชุมชนของตนเอง

ผลการศึกษาลึถึงปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนในกรุงเทพมหานครตามเขตทั้ง 8 เขตนั้น ผู้วิจัยสามารถที่จะแสดงให้เห็นถึงการจำแนกปัจจัยต่าง ๆ ออกมาเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของระดับความผูกพันของประชาชนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จากสมมติฐานการวิจัย ประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนในชุมชนกรุงเทพมหานครที่มีสถานภาพ อาชีพ และชุมชนที่อยู่อาศัยต่างกัน มีระดับความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน เนื่องจากประชากรในกรุงเทพมหานครมีประชากรแฝงเข้าอยู่เป็นจำนวนมากกว่าประชากรที่เป็นคนกรุงเทพฯ จริง ซึ่งอาจจะทำให้บริบทของการใช้ชีวิต การมองคุณภาพของการใช้ชีวิตนั้นมีความแตกต่างกัน และทำให้ค่าการแปรผลนั้นมีความแตกต่างออกไป ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาตินันท์ โคกมา และพิชิต รัชตพิบูลภพ (Khokma & Ratchatapibhunphob, 2020) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี และพบว่า ประชาชนอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี มีระดับคุณภาพชีวิตภาพรวม อยู่ในระดับมาก และระดับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนอำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และอายุ มีความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ มีความผูกพันต่อชุมชนแตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทิศทางเดียวกันในเชิงบวก และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เท็งพานิชกุล (Tengpanichakul, 2019) ที่ศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางแค และพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีระดับความผูกพันต่อองค์กรภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านความเต็มใจและทุ่มเทในการทำงานเพื่อองค์กรมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อองค์กร ส่วนปัจจัยด้านลักษณะงาน และปัจจัยด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ทำให้มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรฝ่ายพัฒนาชุมชน และสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตบางแค ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ในความแตกต่างเพียงแค่ว่า ปัจจัยส่วนบุคคลบางตัวเท่านั้น อาทิ เพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน

ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก โดยมีขนาดความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาตินันท์ โคกมา และพิชิต รัชตพิบูลภพ (Khokma, & Ratchatapibhunphob, 2020) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตของ

คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน/ อัญชลี นรินทร* กนก เฟ่งจินดา, น. 44-59.

ประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน อำเภอหน้าป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ และพบว่า ประชาชนอำเภอหน้าป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ มีระดับคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก และระดับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนอยู่ในระดับมาก ประชาชนอำเภอหน้าป่าด จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ มีความผูกพันต่อชุมชนไม่แตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ มีความผูกพันต่อชุมชนแตกต่างกัน ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตของประชาชนกับความผูกพันของประชาชนต่อชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ทิศทางเดียวกันในเชิงบวก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิญาภรณ์ เต็งพานิชกุล (Tengpanichakul, 2019) ที่ศึกษาความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตบางแค และพบว่า บุคลากรส่วนใหญ่มีระดับความผูกพันต่อองค์กรภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความเต็มใจและทุ่มเทในการทำงานเพื่อองค์กร มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความผูกพันต่อองค์กร ส่วนปัจจัยด้านลักษณะงาน และปัจจัยด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความผูกพันต่อองค์กร ทำให้มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคมสำนักงานเขตบางแค ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

คุณภาพชีวิตของประชาชนต่อชุมชนในกรุงเทพมหานคร ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม ควรได้รับการพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น อาจเกิดจากการที่อัตราการว่างงานมากขึ้น ทำให้ด้านจิตใจของประชาชนยังไม่ดีเท่าที่ควร ทางกรุงเทพมหานครควรตระหนักถึงปัญหาเหล่านี้ และด้านสิ่งแวดล้อม ยังเป็นปัญหาที่ตามมาไม่ว่าจะเป็นในด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว มลพิษ ขยะ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ทำให้ประชาชนยังต้องการให้กรุงเทพมหานครมีการพัฒนาสิ่งเหล่านี้ไปพร้อม ๆ กัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความผูกพันของประชาชนต่อชุมชนในกรุงเทพมหานครในเขตพื้นที่อื่นๆ และให้มีการเลือกพื้นที่ที่มีความหลากหลาย และแตกต่างกัน อาทิเช่น การศึกษาความผูกพันของประชากรจริง กับประชากรแฝงในเขตกรุงเทพมหานคร

2. ศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในกรุงเทพมหานครในชุมชนย่อยอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงปัญหาที่แท้จริงของกรุงเทพมหานคร

เอกสารอ้างอิง

กรมการพัฒนาชุมชน. (2559). รายงานการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ กรมการพัฒนาชุมชน พ.ศ.

2555-2559. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กรมการพัฒนาชุมชน. (2561). แนวทางการดำเนินกิจกรรมตามยุทธศาสตร์ กรมการพัฒนาชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

2561. กรุงเทพฯ: สถาบันการพัฒนาชุมชน.

กรมสุขภาพจิต (2563). แบบวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ฉบับภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI).

<http://www.dmh.go.th/test/download/files/whoqol.pdf>

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- กิตติวงศ์ สาสวด. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้. *วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 11(2), 21-38.
- คณะกรรมการอำนวยการงานพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน (พชช.). (2561). *รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2561*. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- ญาติพันธ์ โคกมา และพิชิต รัชตพิบูลภพ. (2563). คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์. *วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, 16(1), 191-209.
- พิญาภรณ์ เต็งพานิชกุล. (2562). *ความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขต บางแค* (ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสยาม, กรุงเทพฯ.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. (2560, เมษายน 6). *ราชกิจจานุเบกษา*, 134(40ก), 2560, 17-18.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- วิญญู นุชคง. (2562). ปัจจัยคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการตำรวจ จังหวัดสิงห์บุรี. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*, 6(2), 241-258.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559). *สรุปสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี
- สำนักผังเมือง, กองนโยบายและแผนงาน. (2561). *สถิติชุมชนในเขตกรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: กองนโยบายและแผนงาน สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร.
- อนรรฆ อีสเฮาะ. (2562). *คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา* (ปริญญามหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- อภิสรร์ ภาชนะวรรณ และ สุภาวดี ลาภเจริญ. (2564). ความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษาเอกชน จังหวัดสระบุรี. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 9(1), 240-252.
- Department of Policy and Planning, Bureau of Town Planning. (2018). *Community statistics in Bangkok, 2018*. Bangkok: Policy and Planning Division Bureau of Town Planning Bangkok. (In Thai)
- Burns, N., & Grove, Susan K. (2005). *The Practice of nursing research, conduct, critique, and utilization* (5th ed.). Philadelphia: W.B. Saunders.
- Community Development Department. (2016). *Guidelines for implementing strategic activities Department of Community Development, Fiscal Year 2018*. Bangkok: Behavioral Science Research Institute, Srinakharinwirot University. (in Thai)
- Community Development Department. (2018). *Guidelines for implementing strategic activities Department of Community Development, Fiscal Year 2018*. Bangkok: Department of Community Development. (in Thai)
- Constitution of the Kingdom of Thailand. (2017, April 6). *Government Gazette*, 134(40ก), 17-18. (in Thai)
- Cross, Jennifer E. (2004). *Improving measure of community attachment*. Prepared For the annual meeting of the Rural Sociology Society, August 12-15, 2004.
- Department of Mental Health. (2020). *World Health Organization Quality of Life Indicators, Thai version (WHOQOL-BREF-THAI)*. Retrieved from <http://www.dmh.go.th/test/download/view.asp> (in Thai)
- Ishoh, A. (2019). *Quality of life of people in Tambon Sakom Administrative Organization, Thepha District, Songkhla Province*. Prince of Songkla University, Songkhla. (in Thai)
- Khokma, Y., & Ratchatapibhunphob, P. (2020). People's quality of life in relation to community attachment at NamPad District, Uttaradit. *SuanDusit Graduate School Academic Journal*, 16(1), 191-209. (in Thai)

คุณภาพชีวิตของประชาชนที่สัมพันธ์กับความผูกพันต่อชุมชน/ อัญชลี นรินทร* กนก เพ็งจินดา, น. 44-59.

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

- Noochakong W. (2019). Factors affecting quality of work life impinging Upon Organizational Commitment of Police Personnel in Singburi Province. *Political Science Journal Kasetsart University*, 6(2), 241–258. (in Thai)
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2016). *Summary of the 12th National Economic and Social Development Plan (2017- 2021)*. Bangkok: Office of the National Economic and Social Development Board. Prime Minister’s Office. (in Thai)
- Pachanavon, A., & Lapcharoen S. (2021). The organizational commitment of private school teachers in Saraburi Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 9(1), 240–252. (in Thai)
- People’s Quality of Life Development Governing Committee (PCC). (2018). *Report on the quality of life of Thai people in 2009*. Bangkok: Department of Community Development Ministry of Interior. (in Thai)
- Royal Academy. (2003). *Dictionary, Royal Institute Edition 1999*. Bangkok: Nanmee Books. (in Thai)
- Sasud, K. (2017). Factors affecting the quality of life of the elderly in the Eastern Province. *NRRU Community Research Journal*, 11(2), p. 21-38. (in Thai)
- Tengpanichakul, P. (2019). *Organizational commitment of personnel in community development and social welfare section of Bangkhae District Office* (Master Thesis). Siam University, Bangkok. (in Thai)
- Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd Ed. New York. Harper and Row.